

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО –СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

01 лютого 2022р.

м. Дніпро

№ 54/3-р/к

Справа № 54/2-20

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції та
накладання штрафу

За результатами розгляду справи №54/2-20 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції акціонерним товариством «ДТЕК Дніпровські електромережі» (далі – ДТЕК, Товариство), розпочатої розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 26.02.2020 №54/2-рп/к, адміністративною колегією Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України дії ДТЕК які полягали у висуванні вимог до комунального підприємства «Жовтоводськтепломережа» (ідентифікаційний код юридичної особи 23645975) у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 щодо сплати ним обсягів активної електричної енергії, без врахування факту відключення електрообладнання, яке не працювало та було опломбоване, у спосіб, який не відповідає пункту 5.9.7 Кодексу комерційного обліку електричної енергії та пункту 5.1 Методичних рекомендацій визначення технологічних втрат електричної енергії в трансформаторних лініях електропередавання, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку постачання електричної енергії в межах міста Жовті Води Дніпропетровської області, шляхом встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За вказане порушення на Товариство накладено штраф у розмірі 68 000 грн.

Товариство зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції у двомісячний строк з дати отримання рішення.

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- 1) 01.11.2019 до Дніпропетровського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (з 15.06.2020 Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України) (далі – Відділення, територіальне відділення) надійшла на розгляд заява КП «Жовтоводськтепломережа»;
- 2) 26.02.2020 розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення №54-2/рп/к розпочато розгляд справи №54/2-20;
- 3) 27.02.2020 листом №54-02/418 Заявника повідомлено про початок розгляду справи №54/2-20. Лист отримано 05.03.2020;
- 4) 27.02.2020 листом №54-02/415 ДТЕК направлено копію розпорядження про початок розгляду справи №54/2-20. Лист отримано 03.03.2020;

- 5) 25.10.2021 листом №54-02/4201 ДТЕК направлено копію подання про попередні висновки у справі №54/2-20. Лист отримано 28.10.2021;
- 6) 25.10.2021 листом №54-02/4202 Заявнику направлено копію подання про попередні висновки у справі №54/2-20. Лист отримано 02.11.2021;
- 7) 09.11.2021 листом №861/21 (вх. ТВ від 10.11.2021 №54-01/3184) Заявник повідомив про відсутність зауважень до подання про попередні висновки у справі №54/2-20.
- 8) 10.12.2021 листом №53337/1001 (вх. ТВ від 10.12.2021 №54-01/3532) ДТЕК надало свої заперечення на подання про попередні висновки у справі №54/2-20.
- 9) 25.01.2022 листом №54-02/377 ДТЕК було повідомлено про засідання адміністративної колегії Відділення.
- 10) 25.01.2022 листом №54-02/376 Заявника було повідомлено про засідання адміністративної колегії Відділення.

2. СТОРОНИ У СПРАВІ

А. ЗАЯВНИК

11) Комунальне підприємство «Жовтоводськтепломережа».

Відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань юридична адреса та місцезнаходження: [інформація з обмеженим доступом].

Ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом].

КП «Жовтоводськтепломережа» має ліцензію на виробництво теплової енергії видану Рішенням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП) [інформація з обмеженим доступом].

Відповідно до відомостей з ЄДР основний вид діяльності - [інформація з обмеженим доступом].

КП «Жовтоводськтепломережа» є юридичною особою, здійснює господарську діяльність, надає платні послуги з постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря споживачам на договірних засадах, а отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є суб'єктом господарювання.

Б. ВІДПОВІДАЧ

12) Акціонерне товариство «ДТЕК Дніпровські електромережі».

Відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань юридична адреса та місцезнаходження: [інформація з обмеженим доступом].

Ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом].

Відповідно до відомостей з ЄДР основний вид діяльності: [інформація з обмеженим доступом].

[інформація з обмеженим доступом]

Товариство є юридичною особою, здійснює господарську діяльність, надає платні послуги з постачання та розподілення електричної енергії споживачам на договірних засадах, а отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА НА РИНКУ.

3.1 Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- 13) У відповідності до пункту 3.1. Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку у редакції, затвердженій розпорядженням Антимонопольного комітету України № 49-р від 05.03.2002, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі - Методика), об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання;

конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання.

- 14) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є ДТЕК.

3.1.2 Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- 15) Конкретною послугою, яка надається Товариством, є послуга з постачання електричної енергії.

3.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище.

3.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- 16) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- 17) У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- 18) У відповідності до пункту 4.3 Методики не розглядаються як товар проміжні результати діяльності суб'єктів господарювання, що не реалізуються на ринку, а споживаються у технологічному процесі їх власного виробництва.
- 19) Враховуючи наведене, товаром, що реалізовувався ДТЕК була послуга з постачання електричної енергії.
- 20) Послуга з постачання електричної енергії не є взаємозамінною з будь-якими іншими послугами.
- 21) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище Товариства, є послуга з постачання електричної енергії.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- 22) Продавцями послуг з постачання електричної енергії є суб'єкти господарювання, господарська діяльність яких у відповідності до законодавства у сфері енергетики здійснюється у сфері передачі та постачання електричної енергії на визначених ліцензійних територіях. В межах території міста Жовті Води Дніпропетровській області це, зокрема, ДТЕК.
- 23) Основними споживачами послуг з постачання електричної енергії виступають фізичні особи, юридичні особи та бюджетні установи, які попередньо уклали в установленому чинним законодавством порядку договори з ДТЕК про надання послуг з постачання електричної енергії.

3.3. Визначення товарних меж ринку.

- 24) У відповідності до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- 25) В Законі України «Про електроенергетику», визначені наступні поняття:
-розподіл електричної енергії - розподіл електричної енергії - транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії;
-постачання електричної енергії - продаж, включаючи перепродаж, електричної енергії.

- 26) У 2018 році Товариство здійснювало діяльність на ринках розподілу електричної енергії, постачання електричної енергії за регульованим тарифом (населення), постачання електричної енергії.
- 27) При здійсненні діяльності з розподілу електричної енергії суб'єктам господарювання ДТЕК використовував результати такої діяльності для (1) виконання власних зобов'язань з постачання електричної енергії споживачам електроенергії та (2) виконання зобов'язань з передачі до споживачів електричної енергії інших постачальників електричної енергії.
- 28) В першому випадку товаром є постачання електричної енергії (в який входить також розподіл), оскільки результати діяльності з розподілу електричної енергії є проміжним результатом в процесі надання послуги з постачання електричної енергії та споживаються в технологічному процесі власної діяльності Товариства.
- 29) В другому випадку споживачем таких послуг (з передачі електричної енергії) є учасники ринку електричної енергії - постачальники електричної енергії, яким Товариство надавало послуги з передачі електричної енергії (місцевими) локальними електромережами до споживачів постачальників електричної енергії. В цьому випадку товаром є лише розподіл електричної енергії.
- 30) Для здійснення своєї господарської діяльності з постачання електричної енергії Товариство використовує як власні електричні мережі, так і електричні мережі, які належать іншим суб'єктам господарювання. Зокрема, між Споживачем та ДТЕК було укладено договір про спільне використання технологічних мереж від 25.11.2016 №23886-00.
- 31) Враховуючи результати проведеного дослідження встановлено, що у відносинах між ДТЕК та Споживачем не існувало окремої послуги розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).
- 32) Таким чином, розподіл електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) є проміжним результатом діяльності Товариства при постачанні електричної енергії Споживачу.
- 33) У відповідності до пункту 4.3 Методики не розглядаються як товар проміжні результати діяльності суб'єктів господарювання, що не реалізуються на ринку, а споживаються у технологічному процесі їх власного виробництва.
- 34) Враховуючи наведене, товарними межами ринку є послуга з постачання електричної енергії.

3.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку.

- 35) Територіальні межі ринку послуг визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарної групи (товарів) є неможливим або недоцільним у відповідності пункту 6 Методики.
- 36) Послуга з постачання електричної енергії надається споживачам м. Жовті Води в межах усього міста.
- 37) Послуга постачання електричної енергії в м. Жовті Води Дніпропетровської області надавалась Товариством по наступних підстанціях (лист ДТЕК від 27.03.2017 № 22805/10128):

Назва ПС	Власник
ПС «Северная -150»	АТ «ДТЕК» Дніпровські електромережі»
ПС « Электронная – 150»	АТ «ДТЕК» Дніпровські електромережі»
ПС «Ольховская»	ДП «СхідГЗК»
ПС «Заводская»	ДП «СхідГЗК»
ПС «Серная»	ДП «СхідГЗК»
ПС «Новая»	ТОВ «Восток-Руда»
ПС «Северная - 6»	ТОВ «Восток-Руда»
ПС «ТЭЦ»	КП «Жовтоводськтепломережа»
ПС-5	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС «Северная -35»	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС-29	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС -1	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС-10	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС -6	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»

ПС-16	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС-30	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС -14	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»
ПС - КБЖ	ПрАТ «ПЕЕМ ЦЕК»

- 38) Послідовність надання послуги постачання електричної енергії ДТЕК зазначена на графічній схемі, яка додається (Додаток №1).
- 39) Передача електричної енергії споживачам м. Жовті Води здійснювалась Товариством на підставі договорів:
1. Договір про надання послуг з передачі електричної енергії з ПрАТ «Підприємство з експлуатації електричних мереж «Центральна енергетична компанія» від 19.02.2014 №02131-00.
 2. Договір про спільне використання технологічних електричних мереж з КП «Жовтоводськтепломережа» від 01.04.2010 № 25.
 3. Договір про спільне використання технологічних електричних мереж, укладений з ТОВ «Восток-Руда» від 01.08.2011 №325.
 4. Договір про спільне використання технологічних електричних мереж, укладений з ДП «Східний Гірничо-збагачувальний комбінат» від 07.02.2010 № 192/45.
- 40) Постачання електричної енергії до споживачів у м. Жовті Води здійснюється від ПС 150/35/6кВ «Северная-150».
- 41) Таким чином споживачі не мають альтернативи отримання послуг з постачання електричної енергії в обхід ПС 150/35/6кВ «Северная-150», що належить ДТЕК.
- 42) Враховуючи наведене, мінімальною територією, за межами якої з точки зору споживача придбання товарної групи (товарів) є неможливим та недоцільним, є електричні мережі м. Жовті Води, Дніпропетровської області, приєднані до ПС 150/35/6кВ «Северная-150».
- 43) Таким чином, територіальними межами визначено територію м. Жовті Води, Дніпропетровської області, на якій розташовані електричні мережі приєднані до ПС 150/35/6кВ «Северная-150», які ДТЕК використовувало на підставі відповідних договорів для надання послуг з постачання електричної енергії.

3.5 Проміжок часу стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку - часові межі ринку.

- 44) У відповідності до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно - грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- 45) Критеріями визначення часових меж ринку є:
- наявність відмінностей в умовах виробництва / постачання/ придбання /споживання товарів /послуг у різні періоди часу;
 - існування періодичних (зокрема, сезонних) коливань попиту і пропозиції.
- 46) У міжопалювальний період з 01.05.2018 по 01.10.2018 електроспоживаюче обладнання Споживача на лінії Л-328 опломбоване, а відтак сукупність товарно - грошових відносин суттєво відрізняється від відносин у опалювальний період.
- 47) Часовими межами ринку надання послуг постачання електричної енергії, визначено міжопалювальний сезон 2018 , а саме період з 01.05.2018 по 01.10.2018 .
- 48) У цей період склад продавців – суб'єктів господарювання, що надають послуги з постачання електричної енергії та покупців в зазначених територіальних межах, не змінювався, тобто, структура даного ринку є сталою.
- 49) Отже, часовими межами ринку визначено період з 01.05.2018 по 01.10.2018 .

3.6 Визначення потенційних конкурентів.

Бар'єри вступу для суб'єктів господарювання потенційних конкурентів.

- 50) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:
- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;

- які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
 - нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- 51) Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є:
- обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців;
 - адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- 52) Відповідно до статті 112 Земельного кодексу України уздовж ліній зв'язку, електропередачі, земель транспорту, навколо промислових об'єктів для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодження, а також зменшення їх негативного впливу на людей та довкілля, суміжні землі та інші природні об'єкти, створюються охоронні зони. При цьому правовий режим земель охоронних зон ліній електропередачі визначається Законом України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» та Правилами охорони електричних мереж, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 № 209 (далі - Правила охорони електромереж).
- 53) Статтею 22 Закону України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» встановлено, що охоронні зони уздовж повітряних ліній електропередачі встановлюються у вигляді земельної ділянки і повітряного простору, обмежених вертикальними площинами, що віддалені по обидва боки ліній від крайніх проводів за умови невідхиленого їх положення на певній відстані залежно від напруги ліній електропередачі.
- 54) Розміри охоронних та санітарно-захисних зон об'єктів енергетики залежно від їх конструкції та напруги встановлюються Кабінетом Міністрів України. Межі охоронних та санітарно-захисних зон об'єктів енергетики зазначаються в містобудівній документації, документації із землеустрою та кадастрових планах. Розмір охоронних та санітарно-захисних зон уздовж повітряних ліній електропередачі визначається паралельними прямими по обидва боки ліній від крайніх проводів на відстані від 2,0 до 40,0 метра залежно від напруги (стаття 24 Закону «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів»).
- 55) При цьому згідно зі статтею 32 Закону України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів» у межах санітарно-захисних зон електричних мереж забороняється розміщати споруди іншого призначення на меншій відстані від елементів електричних мереж, ніж встановлена нормами.
- 56) Окрім зазначеного, статтею 113 Земельного кодексу України встановлено, що зони санітарної охорони також створюються навколо об'єктів, де є підземні та відкриті джерела водопостачання, водозабірні та водоочисні споруди, водоводи, об'єкти оздоровчого призначення та інші, для їх санітарно-епідеміологічної захищеності.
- 57) При цьому у межах зон санітарної охорони забороняється діяльність, яка може призвести до завдання шкоди підземним та відкритим джерелам водопостачання, водозабірним і водоочисним спорудам, водоводам, об'єктам оздоровчого призначення, навколо яких вони створені.
- 58) Відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» створення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, в тому числі нове будівництво або реконструкція існуючих інженерних, транспортних споруд і комунікацій може здійснюватися лише у відповідності до вимог містобудівної документації, в тому числі генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій і детальних планів території, затверджених відповідними сільськими, селищними, міськими радами чи районними державними адміністраціями, якими на стадії планування (проектування) населених пунктів розрахунковим способом, залежно від кількості населення, інтенсивності руху транспорту і пішоходів, складу елементів, які розміщуються в межах поперечного профілю (проїзні частини, технічні смуги для прокладання підземних комунікацій, тротуари, зелені насадження, охоронні зони тощо), з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог та інших нормативних

документів, визначається ширина вулиць і доріг, що унеможливилює будівництво додаткових (паралельних) опор ліній електропередачі.

- 59) Практично початок діяльності з надання послуг з постачання електричної енергії потребує подолання декількох бар'єрів вступу на ринок, а саме:
- адміністративних, пов'язаних з необхідністю отримання дозвільних документів – ліцензії НКРЕКП, укладання договору з ДП «Енергоринок», укладання договорів з власниками існуючих розподільних мереж (зокрема з ДТЕК, який має найбільш розгалужену розподільну мережу в Дніпропетровській області);
 - у разі відсутності укладеного з власником існуючих розподільних мереж договору, виникають економічні бар'єри, пов'язані із значними капіталовкладеннями для отримання дозвільних документів та для будівництва розподільної мережі, тощо.
- 60) Отже, встановлено, що бар'єрами для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок постачання електричної енергії, є фактори економічного та адміністративного характеру, пов'язані з технологічними особливостями надання послуги з постачання електричної енергії, необхідними для присутності суб'єкта господарювання на ринку, а саме потребується отримання дозвільних документів, укладання договору ДП «Енергоринок», укладання договору з власником розподільних мереж або значні фінансові вкладення для будівництва нової мережі електроопор.
- Бар'єри для споживача для зміни постачальника електричної енергії.**
- 61) У відповідності до типового договору про постачання електричної енергії, сторони можуть розірвати договірні відносини у порядку визначеному законодавством України.
- 62) З 18.03.2018 набрали чинності Правила роздрібного ринку електричної енергії, затверджені Постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №312.
- 63) Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими Постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №312, передбачено, що споживач має право вільно обирати нового електропостачальника та достроково розірвати договір про надання послуг з постачання електричної енергії у встановленому цим договором та чинним законодавством порядку.
- 64) Споживач має право обрати на розрахунковий період іншого електропостачальника в установленому ПРРЕЕ порядку за умови, що в нього є укладений договір на розподіл електричної енергії з оператором системи, та відсутнє припинення постачання електричної енергії внаслідок наявної заборгованості за постачання електричної енергії перед діючим постачальником.
- 65) Якщо споживач має чинний договір про постачання електричної енергії споживачу з фіксованим терміном (строком) дії, з метою уникнення штрафних санкцій за дострокове розірвання договору з боку попереднього електропостачальника споживач повинен повідомити нового електропостачальника про намір укласти з ним договір про постачання електричної енергії споживачу за 21 календарний день до дати закінчення терміну (ст) дії чинного договору.
- 66) Попередній електропостачальник не пізніше ніж за 5 календарних днів до закінчення ст дії договору про постачання електричної енергії споживачу має виставити споживачу рахунок за електричну енергію, сформований на підставі прогнозних даних комерційного обліку, наданих адміністратором комерційного обліку.
- 67) А відтак, для зміни електропостачальника споживачі повинні погасити заборгованість за діючим договором про надання послуг з постачання електричної енергії та сплатити штрафні санкції чи іншу фінансову компенсацію за дострокове припинення цього договору.
- 68) Адміністратор комерційного обліку може відмовити у забезпеченні зміни електропостачальника у таких випадках:
- 1) відсутності технічної можливості (невідповідність засобу комерційного обліку електричної енергії, режимів роботи, категорії надійності, обсягів споживання електричної енергії обраній комерційній пропозиції електропостачальника);
 - 2) відсутності у споживача чинного договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з відповідним оператором системи;

- 3) припинення електроживлення об'єкта (об'єктів) споживача за зверненням чинного електропостачальника або наявності на дату ініціювання споживачем процедури зміни електропостачальника такого звернення, надісланого в установленому порядку.
- 69) Оскільки ДТЕК, у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 здійснювало діяльність на ринках надання послуг з розподілу та постачання електричної енергії в межах м. Жовті Води Дніпропетровської області на якій розташовані електричні мережі, що знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) ДТЕК через які здійснювалось постачання електричної енергії споживачам, Товариство могло впливати на умови постачання товару (електроенергії) на цьому ринку.
- 70) Зокрема, виступаючи одноосібно постачальником та розподільником електричної енергії, Товариство могло впливати на відмову адміністратора комерційного обліку у забезпеченні зміни електропостачальника споживачам шляхом (1) укладання зі споживачем договору на розподіл електричної енергії, (2) припинення електроживлення об'єкта (об'єктів) споживача за зверненням чинного електропостачальника або наявності на дату ініціювання споживачем процедури зміни електропостачальника такого звернення, надісланого в установленому порядку.
- 71) Враховуючи наведене, маючи ринкову владу ДТЕК могло створювати споживачам адміністративні та економічні бар'єри для виходу з ринку (зміну електропостачальника).
- 72) Таким чином, ДТЕК не зазнавало значної конкуренції на ринку надання послуг з постачання електричної енергії внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок (адміністративні та економічні) та бар'єрів для виходу з ринку споживачів, які мають договори з постачальником електричної енергії (ДТЕК).

3.7 Установлення монопольного(домінуючого) становища ДТЕК.

- 73) Абзацом другим частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- 74) Отже, у розумінні положень абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ДТЕК за результатами господарської діяльності протягом періоду з 01.05.2018 по 01.10.2018 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з постачання електричної енергії на території міста Жовті Води Дніпропетровської області на якій розташовані електричні мережі, приєднані до ПС 150/35/6кВ «Северная-150», які ДТЕК використовувало на підставі відповідних договорів для надання послуг з постачання електричної енергії.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ.

4.1. Обставини справи.

- 75) У відповідності до пункту 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- 76) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

4.1.1 Нормативно - правове забезпечення на ринку надання послуг з постачання електричної енергії.

- 77) Особливості організації комерційного обліку електричної енергії у суб'єктів господарювання, технологічні електричні мережі яких використовуються операторами системи для передачі/розподілу електричної енергії врегульовані положеннями глави 5.9 Кодексу комерційного обліку електричної енергії, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 311 (далі - Кодекс);
- 78) Кодекс регулює взаємовідносини Оператора системи передачі та користувачів системи передачі щодо планування, розвитку та експлуатації (у тому числі оперативно-технологічного управління) системи передачі у складі об'єднаної енергетичної системи України, а також приєднання та доступу до системи передачі.

- 79) Пунктом 5.9.7 Кодексу встановлено, що обсяг електричної енергії, спожитої основним споживачем та субспоживачами, визначається залежно від порядку (схеми) приєднання вузла обліку з урахуванням втрат електричної енергії, пов'язаних із спільним використанням технологічних електричних мереж основного споживача.
- 80) Взаємовідносини, які виникають під час купівлі-продажу електричної енергії між електропостачальником (електропостачальниками) та споживачем (для власного споживання), а також їх взаємовідносини з іншими учасниками роздрібного ринку електричної енергії, регулюються Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими Постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №312 (далі - ПРРЕЕ);
- 81) Пунктом 1.1 ПРРЕЕ визначено, що договір про постачання електричної енергії споживачу, це домовленість двох сторін (електропостачальник і споживач), що є документом певної форми, яка передбачає постачання всього обсягу фактичного споживання електричної енергії споживачем у певний період часу одним електропостачальником за вільними цінами.
- 82) Таким чином, відносини між постачальником електричної енергії та споживачем також врегульовані Договором про постачання електричної енергії споживачу (Додаток 5 до ПРРЕЕ).
- 83) Пунктами 2.3.2 та 2.3.3 ПРРЕЕ визначено, що для вимірювання з метою комерційних розрахунків за електричну енергію мають використовуватися розрахункові засоби вимірювальної техніки, які відповідають вимогам Кодексу, Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.
- 84) Електроустановки споживачів мають бути забезпечені необхідними розрахунковими засобами вимірювальної техніки для розрахунків за спожиту електричну енергію, технічними засобами контролю і управління споживанням електричної енергії та величини потужності, а також (за бажанням споживача) суміщеними з лічильником електричної енергії або окремими засобами вимірювальної техніки для контролю якості електричної енергії.
- 85) Підключення електроустановки споживача, яка не забезпечена розрахунковими засобами (засобом) вимірювальної техніки, технічними засобами контролю і управління споживанням електричної енергії та величини потужності, забороняється, за винятком випадків, передбачених цими Правилами.
- 86) Пунктом 2.5.1 ПРРЕЕ, встановлено, що для забезпечення розподілу (передачі) електричної енергії споживачам, а також для транспортування електричної енергії в мережі оператора системи електричними мережами, що не належать оператору системи, між оператором системи та споживачем та/або власником цих мереж, який не є оператором системи (у тому числі виробником, резервне живлення якого забезпечується від електричних мереж цього оператора системи, споживачем (основним споживачем), електроустановки якого приєднані до електричних мереж такого виробника, та їх субспоживачами), укладається договір про спільне використання технологічних електричних мереж, що укладається між ними на основі Типового договору про спільне використання технологічних електричних мереж
- 87) Пунктом 2.1.4 ПРРЕЕ встановлено, що у разі наявності у власника мереж (споживача або виробника) по одній площадці вимірювання точок підключення до різних операторів системи розподілу договір про надання послуг з розподілу електричної енергії укладається з тим оператором системи, від якого підключення за ступенем напруги більше.
- 88) Якщо ступені напруги за точками підключення споживача від операторів системи рівні, договір укладається з оператором системи, від якого надходять більші обсяги електричної енергії.
- 89) У разі наявності у цього власника мереж (споживача або виробника) субспоживача (субспоживачів) між оператором системи, який забезпечує транспортування електричної енергії цьому власнику мереж, та власником мереж укладається договір про спільне використання технологічних електричних мереж.
- 90) Транспортування обсягів електричної енергії, які надійшли до власника електричних мереж та його субспоживачів, оплачується за тарифом оператора системи, з яким у власника мереж укладено договір про спільне використання технологічних електричних мереж, власником та його субспоживачами відповідно.

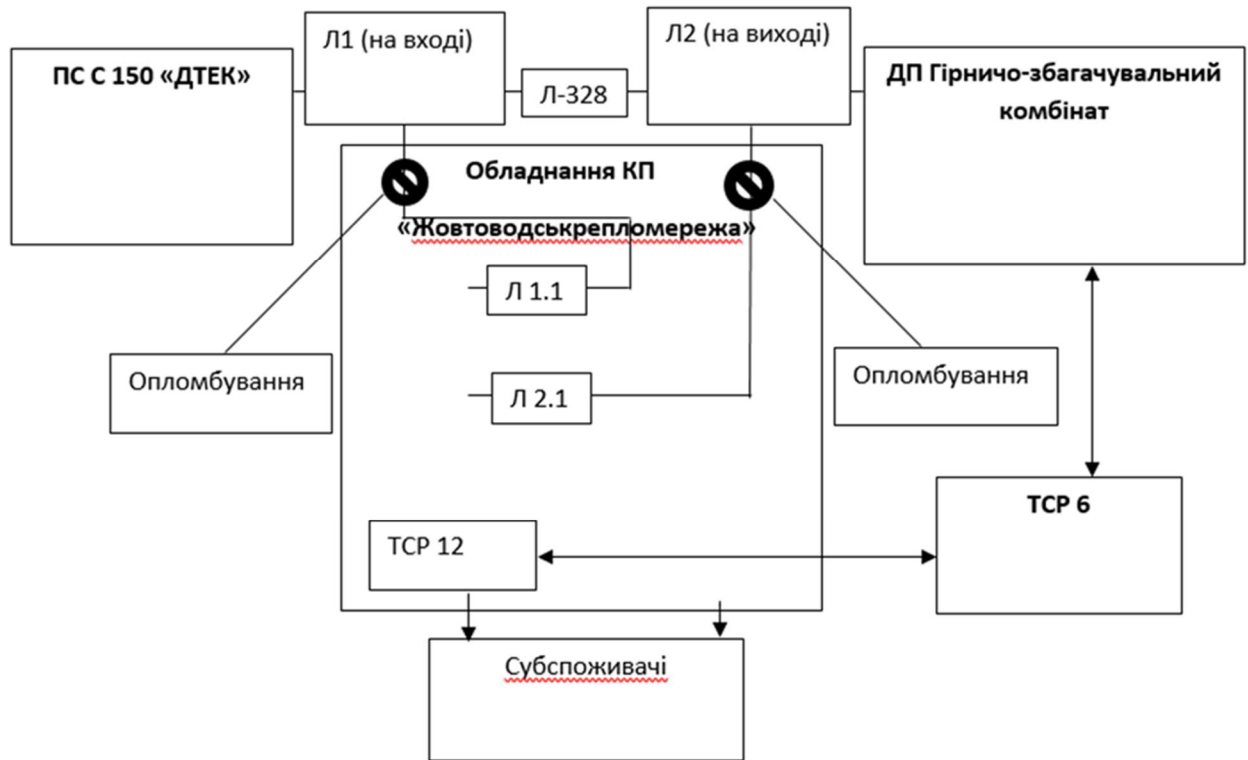
- 91) Точки підключення до мереж власника мереж інших операторів системи вважати точками надходження/віддачі електричної енергії в мережі суміжного ліцензіата.
Втрати в електричних мережах власника мереж, які використовуються оператором системи для забезпечення транспортування електричної енергії іншим споживачам та/або для транспортування електричної енергії в мережі оператора системи, розділяються між власником мереж та цим оператором системи пропорційно обсягам споживання власником електричних мереж та обсягам відпущеної електричної енергії в інші мережі відповідно.
- 92) Пунктом 5.13 ПРРЕЕ встановлено, що споживач здійснює оплату послуги з розподілу/передачі електричної енергії у складі вартості (ціни) електричної енергії Постачальника (до 01.01.2019).
- 93) Технологічні втрати електричної енергії в технологічних мережах розподіляються між власником технологічних електричних мереж та оператором системи пропорційно обсягам відбору (споживання) та передачі/розподілу електричної енергії.
- 94) Розрахунок втрат електричної енергії в електричних мережах передбачено «Методичними рекомендаціями визначення технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання», затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21.06.2013 № 399 (далі – Методика визначення).
- 95) Відповідно до положень пункту 5.1. Методики визначення, втрати електричної енергії в електричній мережі (елементах електричної мережі) визначаються за результатами вимірювань як різниця обсягів електричної енергії, обчислених за одночасно знятими показами лічильників, встановлених на вході і виході електричної мережі (елементів електричної мережі).
- 96) Отже, ураховуючи вищевикладене:
- послуги з постачання електричної енергії надаються споживачам на підставі укладеного договору;
 - визначення обсягу та оплата послуг з постачання електричної енергії здійснюється у відповідності до приладів обліку;
 - спільне використання електричних мереж учасниками ринку здійснюється на підставі договору про спільне використання технологічних електричних мереж;
 - втрати електричної енергії в електричній мережі (елементах електричної мережі) визначаються за результатами вимірювань як різниця обсягів електричної енергії, обчислених за одночасно знятими показами лічильників;
 - втрати розподіляються пропорційно обсягам відбору (споживання) та передачі/розподілу електричної енергії.

4.1.2 Дії Відповідача щодо проведення комерційних розрахунків за електричну енергію.

- 97) Постачання електроенергії протягом 2018 Споживачу - КП «Жовтоводськтепломережа» відбувалось у відповідності до договору про постачання електричної енергії від 17.02.2014 №12197-00 (далі – Договір 12197-00).
- 98) Предметом вказаного договору є постачання електричної енергії, зокрема, обов'язок Товариства постачати електричну енергію, а обов'язок Споживача - сплачувати за поставлену електричну енергію.
- 99) Як наведено вище, послуги з постачання електричної енергії КП «Жовтоводськтепломережа» отримувало на підставі Договору 12197-00.
- 100) Додатком 3 до Договору 12197-00 було визначено порядок розрахунків.
- 101) Пунктом 4.1 Додатку 3 до Договору 12197-00 визначено, що обсяги використаної електричної енергії, які підлягають оплаті, визначаються за показами засобів розрахункового обліку електричної енергії про її фактичне споживання.
- 102) Електрична мережа Л-328 перебуває у власності Споживача та використовується спільно з ДТЕК на підставі укладеного договору про спільне використання технологічних мереж від 25.11.2016 №23886-00.
- 103) На підставі договору про спільне використання технологічних мереж ДТЕК мало можливість постачати електроенергію субспоживачам, зокрема ДП «Східний гірничо-збагачувальний

комбінат» (далі – ДП «Схід ГЗК») електричною мережею Л-328, що належить КП «Жовтоводськтепломережа».

- 104) Електрична мережа Л-328 обладнана точками обліку №334380 та 917481 електричної енергії на вході та на виході відповідно (схеми додаються: Додатки 2, 3).
- 105) Відповідно до Методики та умов договору про спільне використання технологічних мереж від 25.11.2016 №23886-00 технологічні втрати електричної енергії в технологічних мережах розподіляються між власником технологічних електричних мереж та оператором системи пропорційно обсягам відбору (споживання) та передачі/розподілу електричної енергії.
- 106) Обсяг електричної енергії, спожитої основним споживачем визначається, як різниця між обсягом електричної енергії, що надійшла в електричні мережі основного споживача, та обсягом електричної енергії, відданої в електричні мережі субспоживача за вирахуванням обсягу втрат електричної енергії, пов'язаних із спільним використанням технологічних електричних мереж основного споживача.
- 107) Обсяг технологічних втрат електричної енергії визначається у відповідності до укладеного між сторонами Розрахунку втрат електричної енергії в мережах споживача (Додаток 8 до Договору) та Методики визначення.
- 108) За інформацією ДТЕК (лист від 24.12.2019 №76689/1001) (цитата): «...додаток 8 «Розрахунок втрат електричної енергії в мережах споживача», до договору ... не укладався...» (кінець цитати).
- 109) Враховуючи наведене, розрахунки втрат електричної енергії в мережах між Споживачем та ДТЕК не було врегульовано договірними відносинами.
- 110) В той же час, пунктом 2.1.4 ПРРЕЕ було передбачено, що втрати в електричних мережах власника мереж, які використовуються оператором системи для забезпечення транспортування електричної енергії іншим споживачам та/або для транспортування електричної енергії в мережі оператора системи, розділяються між власником мереж та цим оператором системи пропорційно обсягам споживання власником електричних мереж та обсягам відпущеної електричної енергії в інші мережі відповідно.
- 111) За інформацією сторін, у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 електрообладнання КП «Жовтоводськтепломережа» на лінії Л-328 було відключено від лінії Л-328 з оформленням Актів про пломбування засобів обліку в електроустановках АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» з обох сторін. опломбовано (акти опломбування від 26.04.2018).
- 112) Акт про опломбування засобів обліку в електроустановках від 26.04.2018 №б/н підписаний представником ДТЕК – Бобренко А. В. та представником Споживача – Гурник О.А. (цитата, мова оригіналу): «опломбована ТЗ1-1; ТЗ2-2 35-6КВ в откл. состоянии» (кінець цитати).
- 113) Актом від 01.10.2018 №б/н, який було підписано представниками ДТЕК – Сизоненко О.І. і Кулік Ю. С. та представником Споживача – Гурник О. А. електрообладнання було розпломбовано.
- 114) **При цьому, за період з 01.05.2018 по 01.10.2018 , коли електроспоживаюче обладнання підприємства було опломбоване, ДТЕК виставило КП «Жовтоводськтепломережа» рахунки на оплату за спожиту активну електроенергію по лінії Л-328 у кількості 193793 кВт на загальну суму 305 003,48 грн.**
- 115) У міжопалювальний період по лінії Л-328, яка належить КП «Жовтоводськтепломережа», на підставі укладеного договору про спільне використання технологічних мереж від 25.11.2016 №23886-00, електроенергію споживають субспоживачі , за наведеною схемою:

- 116) Як пояснив ДТЕК, у міжопалувальний період обладнання Споживача було відключене, а не від'єднано, у мережі КП «Жовтоводськтепломережа» залишалась напруга, а відтак Споживач міг споживати та безпосередньо споживав електричну енергію у мережі Л-328.
- 117) В той же час, жодних документальних підтверджень споживання або несанкціонованого використання електричної енергії КП «Жовтоводськтепломережа» у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 по лінії Л-328, ДТЕК не надано.
- 118) Крім того, у випадку опломбування обладнання Споживача, всі втрати електричної енергії спричинялись виключно розподілом електричної енергії до субспоживача – ДП «Схід ГЗК».
- 119) У період, коли електричне обладнання КП «Жовтоводськтепломережа» було опломбовано, а всі втрати електричної енергії спричинялись виключно розподілом електричної енергії до субспоживача – ДП «Схід ГЗК», ДТЕК виставляло Споживачу до сплати за спожиту активну електричну енергію наступні рахунки:
- Рахунок за травень 271/12197-00/5/1 від 01.06.2018 – Лінія Л-328- споживання -49513 кВт.*год. – на суму 80 662,62 грн.
 - Рахунок за червень 271/12197-00/6/1 від 01.07.2018 – Лінія Л-328-споживання – 69561 кВт. *год – на суму 113 323,22 грн.
 - Рахунок за липень 271/12197-00/7/1 від 02.08.2018 – Лінія Л-328- споживання – 46825 кВт. *год – на суму 76 356,12 грн.
 - Рахунок за серпень 271/12197-00/8/1 від 04.09.2018 - Лінія Л-328-споживання – 11628 кВт. *год – на суму 18 961,43 грн.
 - Рахунок за вересень 271/12197-00/9/1 від 01.10.2018 – Лінія Л-328-споживання – 9628 кВт. *год – на суму 15 700,09 грн.
- 120) Як було встановлено під час дослідження, за показами засобів обліку на лінії Л-328, з травня по жовтень 2018 різниця у показниках лічильників складала:

Період розрахунків	Покази приладу обліку ДТЕК на вході лінії Л-328 (кВт*год)	Покази приладу обліку ДП «Схід ГЗК» на виході лінії Л-328 (кВт*год)	Різниця у показниках лічильників (кВт*год)
у травні 2018р.	1830234	1778070	-52164
у червні 2018р	2036433	1962492	-73941
у липні 2018р.	2051952	2001384	-50568
у серпні 2018р.	3106824	3088554	-18270
у вересні 2018р	2683149	2669646	-13503

Разом	-208446
-------	---------

- 121) Враховуючи те, що обладнання Споживача було опломбоване, різниця у показах лічильників на вході та виході лінії Л-328 обумовлена розподілом електричної енергії до ДП «Схід ГЗК».
- 122) А відтак, втрати в мережі Л-328, пов'язані з розподілом електричної енергії до ДП «Схід ГЗК» у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 становили 208446 кВт*год.
- 123) У відповідності до ПРРЕЕ, технологічні втрати електричної енергії на транспортування електричної енергії електричними мережами (технологічні витрати електричної енергії) - це сума втрат електричної енергії в елементах мереж, витрат електричної енергії на власні потреби підстанцій та витрат електричної енергії на плавлення ожеледі.
- 124) Пунктом 5.1 Методики визначення встановлено, що втрати електричної енергії в електричній мережі (елементах електричної мережі) визначаються за результатами вимірювань як різниця обсягів електричної енергії, **обчислених за одночасно знятими показами лічильників, встановлених на вході і виході електричної мережі (елементів електричної мережі).**
- 125) Таким чином, Методикою визначення передбачено, що втрати електричної енергії в електричній мережі визначаються за показами приладів обліку (за їх наявності).
- 126) ДТЕК, не приймаючи до уваги те, що у відповідності до пункту 5.1 Методики визначення, втрати електричної енергії в електричній мережі Л-328 розраховуються за показами приладів обліку, визначило втрати в мережі Л-328 розрахунковим шляхом (п.7.3 та 7.8 Методики).
- 127) Різниця між «розрахунковими» та фактичними втратами електроенергії у мережі Л-328, що обумовлені розподілом електричної енергії до ДП «Схід ГЗК» у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 складає:

Період	Фактичні втрати (за даними приладів обліку. Як передбачено п. 5.1 Методики вимірювання)	Розрахункові втрати ДТЕК (за розрахунковими даними відповідно до п.7.3 та 7.8 Методики вимірювання)	Різниця між фактичними та розрахунковими втратами у мережі
Травень 2018	52164 кВт*год	1391 кВт*год	50773 кВт*год
Червень 2018	73941 кВт*год	3043 кВт*год	70898 кВт*год
Липень 2018	50568 кВт*год	2418 кВт*год	48150 кВт*год
Серпень 2018	18270 кВт*год	5274 кВт*год	12996 кВт*год
Вересень 2018	13503 кВт*год	2527 кВт*год	10976 кВт*год
Всього			193793 кВт*год

- 128) Тобто, втрати в мережі Л-328 у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 , за розрахунками ДТЕК склали – 14653 кВт*год, що на 193793 кВт*год менше ніж втрати за приладами обліку.
- 129) Так, за інформацією отриманою від ДТЕК (лист від 28.11.2019 №72457/1001), Товариство здійснює розрахунок втрат електричної енергії в електричній мережі ПЛЛ-35кВ Л-328 згідно «Методичних рекомендацій визначення технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання», затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21.06.2013 № 399 (далі – Методика визначення).
- 130) Для розрахунку використовуються формули, які узагальнені для визначення втрат електроенергії в елементах електричної мережі.
- 131) Для КП «Жовтоводськтепломережа» нарахування технологічних втрат електричної енергії в повітряній лінії електропередачі Л-328 здійснюється Товариством за формулою 7.8 та 7.3 Методики визначення, а саме:
- $$dWP = (WP^2 + WQ^2) * r_0 * L * k_f^2 / (U_n^2 * T_n * 1000)$$
- Для обчислення втрат електроенергії в проводах необхідні наступні дані:
- 1) каталожні або паспортні
- довжина лінії L км;
 - питомий активний опір лінії r_0 Ом/км;
 - питомий реактивний опір лінії x_0 Ом/км;

2) активна електроенергія W_p (кВт.год.) та реактивна електроенергія W_Q (кВАрґ), що проходить по лінії та визначається згідно показів лічильника;

3) кількість годин роботи лінії за розрахунковий період T_n ;

г) номінальна напруга лінії U_n , кВ.

Каталожні або паспортні дані для типу кабеля АС120:

0,27 - питомий активний опір кабелю (проводу), Ом/км

1,7 - довжина кабелю (проводу), км

1,7 - значення коефіцієнту форми графіку навантаження елемента мережі 35 -номінальна напруга ПЛ,

Каталожні або паспортні дані для типу кабеля АС185:

0,17 - питомий активний опір кабелю (проводу), Ом/км;

1,7 - довжина кабелю (проводу), км

1,07 - значення коефіцієнту форми графіку навантаження елемента мережі 35 - номінальна напруга ПЛ.

- 132) Таким чином ДТЕК виставило до сплати КП «Жовтоводськтепломережа», за період 01.05.2018 по 01.10.2018 , обсяг електричної енергії пов'язаний з розподілом електричної енергії до ДП «Схід ГЗК», вартістю - 305 003,48 грн., у розмірі 193793 кВт*год, який визначено розрахунковим шляхом.
- 133) Зазначені дії Товариства призвели до ущемлення інтересів суб'єкта господарювання, який сплачував за обсяги електричної енергії, які визначені розрахунковим шляхом, без врахування показів приладів комерційного обліку.
- 134) Таким чином, враховуючи отриману інформацію, ДТЕК донарахував Споживачу до сплати, різницю між фактичними та розрахунковими втратами електроенергії, як обсяг електричної енергії яку він спожив у міжопалювальний період 2018 .
- 135) Крім того, у відповідності пункту 2.1.4 ПРРЕЕ втрати в електричній мережі мали розділитись пропорційно обсягам споживання власником електричних мереж та обсягам відпущеної електричної енергії в інші мережі відповідно.
- 136) Оскільки електроспоживаюче обладнання Споживача було опломбовано, то втрати в електричній мережі мали бути розподілені між субспоживачами, яким безпосередньо відпускалась електрична енергія за період травень-вересень 2018 .
- 137) Тим самим, Товариство фактично встановило такі умови реалізації товару, за яких Споживач повинен сплачувати за товар, який не споживав, що було б неможливо за умов існування конкуренції на ринку.

4.1.3 Висновки експертного електротехнічного дослідження лінії Л-328.

- 138) 29.01.2019 Споживач звернувся до Запорізького відділення Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз про проведення експертного електротехнічного дослідження лінії Л-328.
- 139) На вирішення дослідження було поставлено питання «які втрати активної електричної енергії у технологічних мережах Споживача – КП «Жовтоводськтепломережа», що отримує електроенергію на підставі договору №12197-00 від 17.02.2014 про постачання електричної енергії між АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» і КП «Жовтоводськтепломережа», на ділянці між точками обліку №334380 та №917481 позначеній як «ЛЄП – 328 та ОРУ 35 кВ» відповідно до однолінійної схеми постачання електричної енергії КП «Жовтоводськтепломережа», у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 »?
- 140) У відповідності до висновку експерта від 27.03.2019 №64-19, складеного за результатами проведення експертного електротехнічного дослідження, втрати електроенергії у мережі Л-328, за фактичними показами приладів обліку склали:
- у травні 2018 - (1830234-1778070)=52164 кВт*год;
 - у червні 2018 - (2036433 - 1962492) =73941 кВт*год;
 - у липні 2018 - (2051952-2001384)=50568 кВт*год;
 - у серпні 2018 - (3106824-3088554)=18270 кВт*год;
 - у вересні 2018 - (2683149-2669646)= 13503 кВт*год.

4.1.4. Висновки НКРЕКП.

- 141) Викладена позиція територіального відділення підтверджується роз'ясненнями НКРЕКП (лист від 04.02.2021 №1266/25/7-21), а саме (цитата): «Особливості організації комерційного обліку електричної енергії у суб'єктів господарювання, технологічні електричні мережі яких використовуються операторами системи для передачі/розподілу електричної енергії врегульовані положеннями глави 5.9 Кодексу комерційного обліку електричної енергії, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 311 (далі - Кодекс).
- 142) Обсяг електричної енергії, спожитої основним споживачем та субспоживачами, визначається залежно від порядку (схеми) приєднання вузла обліку з урахуванням втрат електричної енергії, пов'язаних із спільним використанням технологічних електричних мереж основного споживача.
- 143) Зокрема, у разі технологічних втрат електричної енергії в технологічних послідовного приєднання лічильників основного споживача та субспоживача, обсяг електричної енергії спожитої основним споживачем визначається як різниця між обсягом електричної енергії, що надійшла в електричні мережі основного споживача, та обсягом електричної енергії, відданої в електричні мережі субспоживача (субспоживачів) за вирахуванням обсягу втрат електричної енергії, пов'язаних із спільним використанням технологічних електричних мереж основного споживача для розподілу електричної енергії в електричні мережі інших суб'єктів господарювання.
- 144) Величина електричних мережах власника, що пов'язані з розподілом електричної енергії в електричні мережі інших суб'єктів господарювання, визначається оператором системи та постачальником послуг комерційного обліку розрахунковим шляхом відповідно до методичних рекомендацій, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, з урахуванням однолінійної схеми постачання електричної енергії (пункт 5.9.7 Кодексу).
- 145) Технологічні втрати електричної енергії в технологічних мережах розподіляються між власником технологічних електричних мереж та оператором системи пропорційно обсягам відбору (споживання) та передачі/розподілу електричної енергії.
- 146) Відповідно до положень пункту 5.1. Методичних рекомендацій, втрати електричної енергії в електричній мережі (елементах електричної мережі) визначаються за результатами вимірювань як різниця обсягів електричної енергії, обчислених за одночасно знятими показами лічильників, встановлених на вході і виході електричної мережі (елементів електричної мережі).
- 147) Враховуючи наведене, обсяг електричної енергії, спожитої основним споживачем (КП «Жовтоводськтепломережа») має визначатися оператором системи розподілу на основі показів лічильників електричної енергії, як різниця між обсягом електричної енергії, що надійшла в електричні мережі основного споживача, та обсягом електричної енергії, відданої в електричні мережі субспоживача за вирахуванням обсягу втрат електричної енергії, пов'язаних із спільним використанням технологічних електричних мереж основного споживача, що визначається відповідно до Методичних рекомендацій.
- 148) Зокрема, у разі відключення (опломбування всіх вводів) електроустановок власних потреб КП «Жовтоводськтепломережа» від лінії Л-328, втрати електричної енергії в лінії Л-328 спричиняються виключно розподілом електричної енергії в електричні мережі ДП «СхідГЗК». Тому, обсяг втрат електричної енергії, пов'язаних із спільним використанням технологічних електричних мереж основного споживача, слід визначати згідно з нормою абзацу першого пункту 5.1 Методичних рекомендацій за одночасно знятими показами лічильників, встановлених на вході і виході електричної мережі (елементів електричної мережі). При цьому, обсяг споживання основного споживача має дорівнювати нулю» (кінець цитати).

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ.

- 149) Листом від 10.12.2021 № 53337/10011 (вх. від 10.12.2021 № 54-01/3532) ДТЕК надало свої заперечення на подання про попередні висновки у справі. Проте, зміст цих заперечень не спростовує висновків та фактів, викладених у поданні про попередні висновки у Справі.
- 150) Листом від 09.11.2021 №861/21 (вх. від 10.11.2021 №54-01/3184) КП «Жовтоводськтепломережа» повідомило Відділення про відсутність заперечень, клопотань та зауважень до подання про попередні висновки у справі.

5.1 Спростування заперечень ДТЕК.

151) Як було зазначено ДТЕК (цитата) : «Товариством було отримано від ТОВ «Незалежний інститут судових експертиз» висновок експертів № 9865 від 25.11.2021 за результатами проведення комплексного електротехнічного та економічного дослідження...

...ТОВ «Незалежний інститут судових експертиз» було проведено комплексну електротехнічну та економічну експертизу на вирішення якої були поставлені наступні питання:

1. Чи може відбуватись споживання електричної енергії КП «Жовтководськтепломережа» при відключених роз'єднувачах Т-31-1 та Т-31-2 35кВ ПС ТЕЦ 35/6кВ за рахунок перетоків з мереж субспоживачів зі зміною показів лічильників КП «Жовтководський водоканал» ТО-1666.036 (лічильник №05605) та ТОВ «Компанія ЕНЕРГОПРОГРЕС» то-1714.002 (лічильник №0085382), які підключені від першої та другої секцій шин ПСТЕЦ35/6кВ?
2. У разі, якщо відповідь на питання №1 «Так», то чи зобов'язаний Споживач сплачувати за таку електричну енергію, якщо вона обліковувалась лічильником, що використовується для обліку спожитої таким споживачем електричної енергії?
3. Чи відповідає розрахунок втрат електричної енергії АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» в електричній мережі Комунального підприємства «Жовтководськтепломережа» ПЛ-35кВ /1-328 за період з 01.05.2018 по 30.09.2018 наданим документам, Методичним рекомендаціям визначення технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України №399 від 21.06.2013 та іншим нормативно- правовим актам?...

... Згідно з висновком електротехнічного дослідження експертів № 9865 від 25.11.2021 по першому та другому питанню:

1. «При відключених роз'єднувачах Т-31-1 та Т-31-2 35кВ ПС ТЕЦ 35/6кВ теоретично може відбуватись споживання електричної енергії КП «Жовтководськтепломережа» за рахунок перетоків з мереж субспоживачів зі зміною показів лічильників КП «Жовтководський водоканал» ТО-1666.036 (лічильник №05605) та ТОВ «Компанія ЕНЕРГОПРОГРЕС» ТО-1714.002 (лічильник №0085382), які підключені від першої та другої секцій шин ПС ТЕЦ 35/6кВ, із-за наявності резервних ліній/джерел живлення у деяких субспоживачів. Експериментально підтвердити наявність перетоків з мереж субспоживачів зі зміною показів лічильників КП «Жовтководський водоканал» ТО - 1666.036 (лічильник №05605) та ТОВ «Компанія ЕНЕРГОПРОГРЕС» ТО-1714.002 (лічильник №0085382), не вбачається за можливе, в зв'язку з не наданням дозволу на одночасне відключення роз'єднувачів Т-31-1 та Т-31-2 35кВ ПС ТЕЦ 35/6кВ, що пов'язано з початком опалювального сезону».

2. «Споживач зобов'язаний сплачувати за споживання електричної енергії за рахунок перетоків з мереж Субспоживачів в мережі основного Споживача, якщо вона обліковувалась лічильниками для комерційного обліку, виключно з вимогами та за відповідною методикою, які викладені у затверджених договорах про постачання електричної енергії між Постачальником, Споживачем і Субспоживачем.»...

... Згідно з висновком економічного дослідження експертів № 9865 від 25.11.2021 по третьому питанню:

«Розрахунок втрат електричної енергії АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» в електричній мережі Комунального підприємства «Жовтководськтепломережа» ПЛ-35кВ Л - 328 за період з 01.05.2018 по 30.09.2018 відповідає наданим документам, Методичним рекомендаціям визначення технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України №399 від 21.06.2013 та іншим нормативно-правовим актам та складає з урахуванням висновку електротехнічного дослідження 10045кВт-год, в тому числі:

1195 кВт-год у травні 2018,
1505 кВт-год у червні 2018,
1522 кВт-год у липні 2018,
3320 кВт-год у серпні 2018,
2503 кВт-год у вересні 2018»...

... З урахуванням викладеного, Товариством були вірно проведені розрахунки щодо об'ємів

спожитої електричної енергії як КП «Жовтоводськтепломережа» так і його субспоживачів, оскільки в даному випадку мало місце власне споживання електричної енергії в мережі ПЛ-35кВ Л-328 згідно з показами лічильника. А тому ми просимо врахувати дані пояснення та висновок комплексного електротехнічного та економічного дослідження експертів № 9865 від 25.11.2021 ТОВ «Незалежний інститут судових експертиз», яким підтверджена **можливість** споживання електричної енергії КП «Жовтоводськтепломережа» за рахунок перетоків з мереж субспоживачів у період з 01.05.2018 по 01.10.2018, що вказує на відсутність в діях Товариства ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції. **(кінець цитати).**

- 152) **Твердження ДТЕК не можуть братись до уваги у зв'язку з наступним.**
- 153) Як зазначено у висновку експертів № 9865 від 25.11.2021, КП «Жовтоводськтепломережа» **технічно могло споживати електричну енергію у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 за рахунок перетоків з мереж субспоживачів зі зміною показів лічильників.**
- 154) Відповідно до пункту 1 висновку експертів № 9865 від 25.11.2021 ТОВ «Незалежний інститут судових експертиз» експериментально **не було підтверджено** наявність перетоків з мереж субспоживачів зі зміною показів лічильників, а відтак не доведено обов'язок КП «Жовтоводськтепломережа» **сплачувати за споживання електричної енергії за рахунок перетоків з мереж Субспоживачів** (пункт 2 висновку експертів № 9865 від 25.11.2021).
- 155) Тобто висновок експертів (пункти 1 та 2), на який посиляється ДТЕК у своїх запереченнях **не підтверджує** фактичне споживання КП «Жовтоводськтепломережа» електричної енергії у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 по лінії Л-328, **а лише припускає таку можливість.**
- 156) Оскільки докази не можуть ґрунтуватись на припущеннях, то пункти 1 та 2 експертного висновку № 9865 від 25.11.2021 не спростовують висновків Відділення, щодо неправомірності нарахування ДТЕК до сплати КП «Жовтоводськтепломережа» обсягів активної електричної енергії у міжопалювальний період без врахування факту відключення електрообладнання.
- 157) Щодо 3 питання, яке було поставлено для розгляду експертам слід зазначити наступне.
- 158) Зі змісту запитання *«Чи відповідає розрахунок втрат електричної енергії АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» в електричній мережі Комунального підприємства «Жовтоводськтепломережа» ПЛ-35кВ /Л-328 за період з 01.05.2018 по 30.09.2018 наданим документам, Методичним рекомендаціям визначення технологічних витрат електричної енергії в трансформаторах і лініях електропередавання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України №399 від 21.06.2013 та іншим нормативно - правовим актам?»* можна зробити висновок, що експертами було досліджено:
- відповідність розрахунків втрат в електромережі наданим ДТЕК документам;
 - відповідність формул, які застосовувало ДТЕК для розрахунків втрат в електромережі, формулам визначеним у Методичних рекомендаціях.
- 159) Розрахунок проведений за результатами економічної експертизи не **спростовує нарахування Споживачу обсягів активної електричної енергії**, без врахування факту відключення електрообладнання, яке не працювало та було опломбоване, а лише констатує відповідність розрахунків втрат активної електричної енергії у електромережі **наданим документам.**
- 160) Крім того, експертний висновок № 9865 від 25.11.2021 підтверджує некоректність визначення ДТЕК втрат активної електричної енергії у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 по лінії Л-328, оскільки втрати обраховані експертами відрізняються від втрат обрахованих Товариством.
- 161) Ураховуючи наведене, заперечення ДТЕК, не спростовують висновків Відділення щодо порушення законодавства про захист економічної конкуренції в досліджених діях Товариства, які полягали у висуванні вимог до КП «Жовтоводськтепломережа» у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 щодо сплати ним обсягів активної електричної енергії, без врахування факту відключення електрообладнання, яке не працювало та було опломбоване.

6. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ДТЕК МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ.

- 162) Товариство за результатами господарської діяльності протягом періоду з 01.05.2018 по 01.10.2018 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з постачання електричної енергії в межах території м. Жовті Води, Дніпропетровської області на якій розташовані електричні мережі, приєднані до ПС 150/35/6кВ «Северная-150», які ДТЕК

використовувало на підставі відповідних договорів для надання послуг з постачання електричної енергії.

- 163) За умови існування інших суб'єктів господарювання, які б могли надавати платні послуги з постачання електричної енергії на об'єкти КП «Жовтоводськтепломережа», Споживач мав би можливість вибору постачальника електричної енергії.
- 164) Тобто в умовах наявності конкурентного середовища, ДТЕК, з метою недопущення втрати клієнтів, було б змушене діяти відповідно до вимог нормативно -правових актів, а саме визначати обсяг спожитої електричної енергії у відповідності до показів приладів комерційного обліку .
- 165) Крім того, є велика вірогідність настання негативних наслідків для Субспоживачів оскільки у разі несплати основним споживачем - КП «Жовтоводськтепломережа» виставлених рахунків, ДТЕК може припинити розподіл електричної енергії основному споживачу, що в свою чергу призведе до припинення електроенергії Субспоживачам.
- 166) У випадку існування значної конкуренції, метою якої є покращення якості та зменшення вартості товарів та послуг, на ринку постачання електричної енергії на території міста Жовті Води Дніпропетровської області, суб'єкти господарювання, що надавали б відповідні послуги споживачам, з метою більшої споживчої привабливості таких послуг прагнули б звести до мінімуму прояви неправомірних дій, що призводять до необґрунтованих витрат споживачів та створюють для них певні незручності.
- 167) Нарахована ДТЕК сума (305 003,48 грн) була сплачена КП «Жовтоводськтепломережа» у повному обсязі.
- 168) Як зазначив Споживач, нараховану суму у розмірі 305 003,48 грн він був вимушений сплатити у повному обсязі, для запобігання застосування ДТЕК до нього санкцій у вигляді припинення постачання електричної енергії.
- 169) Виходячи з визначення поняття «економічна конкуренція», яке міститься в пункті 2 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», дає підстави стверджувати, що протягом досліджуваного періоду Товариство не зазнавало конкуренції з боку інших суб'єктів господарювання, оскільки змагання між суб'єктами господарювання передбачає вчинення ними певних дій, що є відповідно реагуванням на дії інших учасників ринку з метою здобуття переваг. Такі дії можуть, зокрема, виступати у формах цінового та нецінового змагання. Зазначене свідчить про те, що Товариство може одноосібно визначати умови обороту товару на ринку, в тому числі встановлювати та утримувати ціни, які б неможливо було встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, внаслідок відсутності у споживачів можливості перейти до споживання послуг інших суб'єктів господарювання.
- 170) Враховуючи неведене, ДТЕК проводило розрахунки зі Споживачем у спосіб, який не відповідає пункту 5.9.7 Кодексу, пункту 5.13 ПРРЕЕ, та пункту 5.1 Методики визначення.
- 171) Дії ДТЕК, які полягають у висуванні вимог до КП «Жовтоводськтепломережа» у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 щодо сплати ним обсягів активної електричної енергії, без врахування факту відключення електрообладнання, яке не працювало та було опломбоване, у спосіб, який не відповідає пункту 5.9.7 Кодексу комерційного обліку електричної енергії, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини 2 статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання електричної енергії, шляхом встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

- 172) Отже, сукупність усіх встановлених фактів доводить висновки адміністративної колегії про те, що дії ДТЕК, які полягають у висуванні вимог до КП «Жовтоводськтепломережа» у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 щодо сплати ним обсягів активної електричної енергії, без врахування факту відключення електрообладнання, яке не працювало та було опломбоване, у спосіб, який не відповідає пункту 5.9.7 Кодексу комерційного обліку електричної енергії, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини 2 статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку послуг з постачання

електричної енергії, шляхом встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

173) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 1 статті 50 Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

174) Листом від 17.01.2022 № 1936/1001 (вх. від 19.01.2022 № 54-01/149) ДТЕК надало інформацію щодо суми доходу (виручки) за 2021 рік, що становить [інформація з обмеженим доступом].

Ураховуючи наведене, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (зі змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5 зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати акціонерне товариство «ДТЕК Дніпровські електромережі» [інформація з обмеженим доступом] суб'єктом господарювання, який протягом періоду з 01.05.2018 по 01.10.2018 займав монопольне (домінуюче становище на ринку надання послуг з постачання електричної енергії на території міста Жовті Води Дніпропетровської області на якій розташовані електричні мережі, приєднані до ПС 150/35/6кВ «Северная-150», які ДТЕК використовувало на підставі відповідних договорів для надання послуг з постачання електричної енергії.

2. Визнати дії акціонерного товариства «ДТЕК Дніпровські електромережі» (ідентифікаційний код юридичної особи 23359034), які полягали у висуванні вимог до комунального підприємства «Жовтоводськтепломережа» [інформація з обмеженим доступом] у період з 01.05.2018 по 01.10.2018 щодо сплати ним обсягів активної електричної енергії, без врахування факту відключення електрообладнання, яке не працювало та було опломбоване, у спосіб, який не відповідає пункту 5.9.7 Кодексу комерційного обліку електричної енергії, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеного пунктом першим частини другої статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку постачання електричної енергії в межах міста Жовті Води Дніпропетровської області, шляхом встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на акціонерне товариство «ДТЕК Дніпровські електромережі» [інформація з обмеженим доступом] штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

4. Зобов'язати акціонерне товариство «ДТЕК Дніпровські електромережі» [інформація з обмеженим доступом] припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення .

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Пункт 4 резолютивної частини цього рішення підлягає виконанню у двомісячний строк

з дня його одержання.

Про виконання пункту 4 резолютивної частини цього рішення необхідно повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України протягом семи календарних днів з дня його виконання.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова адміністративної колегії:

Дмитро МЕЛЬНИК

Члени адміністративної колегії:

Лариса ГРЕЧАНА

Сергій ЧУХЛЄБОВ

Наталія ІГНАТЕНКО

Секретар адміністративної колегії:

Ольга МОСЯКІНА